

POSTANOWIENIE

Dnia 19 marca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Elżbieta Karska

w sprawie z powództwa X. Y.
przeciwko Sądowi Rejonowemu w Olsztynie
z udziałem Prokuratora Okręgowego w Bydgoszczy
o ustalenie, nakazanie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 19 marca 2025 r.,
wniosku pełnomocnika powoda z dnia 8 grudnia 2023 r. w przedmiocie zbadania
wymogów niezawisłości i bezstronności sędziego Sądu Najwyższego Renaty
Żywickiej w sprawie II PSK 17/23,

odrzuca wniosek.

UZASADNIENIE

X. Y. działając przez profesjonalnego pełnomocnika pismem z 8 grudnia 2023 r. złożył wniosek o zbadanie niezawisłości i bezstronności SSN Renaty Żywickiej w trybie art. 29 § 5 u.SN w sprawie II PSK 17/23.

Ww. pismem wniesiono także o wyłączenie SSN Renaty Żywickiej od rozpoznania sprawy II PSK 17/23 oraz o przeprowadzenie dowodów z uchwał Krajowej Rady Sądownictwa z 13 października 2021 r. Nr 1362/2021 postanowienia Prezydenta RP z 8 sierpnia 2022 r. Nr 1130.68.2022 oraz wyroków TSUE i ETPCz dotyczących prawidłowości powołania sędziów.

Sąd Najwyższy zaważył, co następuje:

Wniosek podlegał odrzuceniu.

Stosownie do art. 29 § 2 ustawy z 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (jednolity tekst: Dz.U. z 2023 r., poz. 1093; dalej jako u.SN) w ramach działalności Sądu Najwyższego lub jego organów niedopuszczalne jest kwestionowanie umocowania sądów i trybunałów, konstytucyjnych organów państwowych oraz organów kontroli i ochrony prawa, zgodnie zaś z art. 29 § 3 u.SN niedopuszczalne jest ustalanie lub ocena przez Sąd Najwyższy zgodności z prawem powołania sędziego lub wynikającego z tego powołania uprawnienia do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości.

Na mocy postanowienia Wiceprezesa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 14 lipca 2021 r. w sprawie C-204/21 R, Komisja Europejska przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej, Rzeczpospolita Polska została zobowiązana - tytułem środków tymczasowych - natychmiast i do czasu wydania wyroku kończącego postępowanie w sprawie C-204/21, m.in. do zawieszenia stosowania przepisów art. 29 § 2 i 3 u.SN w zakresie, w jakim uznają za niedopuszczalne, aby sądy krajowe badały spełnienie wymogów Unii Europejskiej dotyczących niezawisłego i bezstronnego sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy w rozumieniu art. 19 ust. 1 TUE w związku z art. 47 Karty Praw Podstawowych. Wniosek Rzeczypospolitej Polskiej o uchylenie postanowienia z 14 lipca 2021 r., wskazujący, że po wydaniu tego postanowienia doszło do zmiany okoliczności wynikającej z wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 lipca 2021 r. (P7/20, OTK-A 2021, poz. 49), został oddalony postanowieniem Wiceprezesa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 6 października 2021 r., C-204/21 R (co do obowiązku pominięcia art. 29 § 2 i 3 u.SN; por. też postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2021 r., I KZ 29/21, OSNK 2021 Nr 10, poz. 41).

Ustawą z 9 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022 r., poz. 1259; dalej: "ustawa nowelizująca"), z dniem 15 lipca 2022 r. dodano do ustawy o Sądzie Najwyższym przepisy art. 29 § 4-25, regulujące instytucję tzw. testu niezawisłości i bezstronności.

Od strony procesowej, nowy instrument prawny określony w art. 29 § 5 u.SN, został tym samym ukształtowany jako środek, w ramach którego można formułować zarzuty braku niezawisłości i bezstronności sędziego z powołaniem się na okoliczności towarzyszące jego powołaniu oraz postępowania sędziego po powołaniu, jeżeli w okolicznościach konkretnej sprawy może to doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego (realny) wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy. W uzasadnieniu ustawy nowelizującej stwierdzono, że "celem tej instytucji jest zapewnienie uczestnikom postępowania sądowego (...) gwarancji procesowych, że nie występują jakiekolwiek wątpliwości odnośnie do bezstronności i niezawisłości sędziego orzekającego w sprawie". Z brzmienia art. 29 § 5 u.SN wynika, że badanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów niezawisłości i bezstronności, uwzględniające okoliczności towarzyszące jego powołaniu oraz jego postępowanie po powołaniu, jest dopuszczalne, jeżeli ewentualny deficyt niezawisłości i bezstronności może w okolicznościach danej sprawy doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy. Oznacza to w istocie, że przedmiotem badania jest dochowanie "wymogów" (standardu) niezawisłości i bezstronności w kontekście konkretnej sprawy w tym sensie, iż ewentualne deficyty niezawisłości i bezstronności mogą oddziaływać na wynik tej sprawy (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 15 listopada 2022 r., III CB 5/22).

Art. 29 § 9 u.SN. stanowi, że wniosek inicjujący test niezawisłości i bezstronności sędziego powinien - pod rygorem jego odrzucenia bez wezwania do usunięcia braków formalnych (art. 29 § 10 u.SN) - czynić zadość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego, a ponadto zawierać żądanie stwierdzenia, że w danej sprawie zachodzą przesłanki, o których mowa w § 5 (pkt 1) oraz przytoczenie okoliczności uzasadniających żądanie wraz z dowodami na ich poparcie (pkt 2). Zważywszy bowiem, że w założeniu ustawodawcy ów wniosek ma zmierzać do stwierdzenia niespełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów (naruszenia standardu) niezawisłości i bezstronności w konkretnej sprawie, należy stwierdzić, iż nie wystarczy przytoczenie okoliczności

towarzyszących powołaniu danego sędziego Sądu Najwyższego (w tym ewentualnych wadliwości procedury nominacyjnej) i jego postępowania po powołaniu (w szczególności czynności jurysdykcyjnych, prejurysdykcyjnych, oświadczeń i wypowiedzi w sferze publicznej czy innej działalności publicznej), które mogą wywoływać uzasadnione wątpliwości co do spełnienia przezeń wymagań niezawisłości i bezstronności, ale konieczne jest także wskazanie okoliczności świadczących o tym, że deficyt ten może oddziaływać na wynik konkretnej sprawy, z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy (zob.m.in. zarządzenia Sądu Najwyższego: z dnia 16 sierpnia 2022 r., II KB 2/22 i V KB 1/22, niepubl.; z 22 sierpnia 2022 r., III KB 2/22, III KB 3/22, V KB 3/22 i V KB 4/22, niepubl.; z 24 sierpnia 2022 r., I ZB 1/22, niepubl.; z 30 sierpnia 2022 r., I ZB 2/22 i I ZB 3/22, niepubl.; z 2 września 2022 r., III KB 4/22, niepubl.; z 15 września 2022 r., II KB 6/22, niepubl.; z 22 września 2022 r., V KB 7/22, niepubl.; z 6 października 2022 r., I KB 1/22 i III KB 8/22, niepubl.; z 19 października 2022 r., I ZB 15/22, niepubl., z 20 października 2022 r., III KB 9/22, niepubl.; z 26 października 2022 r., I KB 2/22, I KB 3/22 i V KB 11/22, niepubl. i z 4 listopada 2022 r., IV KB 3/22, IV KB 4/22 i V KB 12/22, niepubl., postanowienie Sądu Najwyższego z 15 listopada 2022 r., III CB 5/22).

Pełnomocnik powoda odnosi się szeroko do okoliczności towarzyszących powołaniu Sędziego objętego wnioskiem (powołanie na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami Ustawy nowelizującej), jednakże bez próby wykazania, że w okolicznościach tej sprawy może to doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy.

W uzasadnieniu wniosku powołano się wprawdzie także na okoliczność udzielenia przez Sędziego objętego wnioskiem poparcia w procedurze nominacyjnej dla członków Krajowej Rady Sądownictwa sędziemu, którym reprezentował pozwany Sąd jako jego prezes. W dacie orzekania w niniejszej sprawie argumenty ten były już jednak nieaktualne. Od 22 kwietnia 2024 r. funkcję prezesa pozwanego Sądu pełni już bowiem inna osoba.

Wniosek powoda nie przedstawia też żadnych okoliczności wskazujących na postępowanie Sędziego po powołaniu, które mogłyby wskazywać na naruszenie przez Sędziego standardu niezawisłości lub bezstronności mającego wpływ na wynik tej konkretnej sprawy. Wywody przedstawione we wniosku sprowadzają się jedynie do ogólnych stwierdzeń, uniemożliwiających dokonanie jakiegokolwiek badania oceny dochowania standardu niezawisłości i bezstronności przez Sędziego. Powyższe nie spełnia więc wymagań jakie stawiane są przez ustawodawcę w przypadku instytucji "testu niezawisłości i bezstronności sędziego".

Na podstawie art. 29 § 10 u.SN wniosek niespełniający wymagań, o których mowa w § 9, podlega odrzuceniu bez wezwania do usunięcia braków formalnych.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.